

HEMSKHETER I BULLAREN

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN 1850 OCH 1900

Källmaterial

10

BARNAMORD PÅ TVETEN

BEGÅNGET: 25 MARS 1871

GÄRNINGSMAN: INGER HELENA ANDERSDOTTER

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Bullaren" som gavs ut 2014 av Bullarens Hembygdsförening. Boken finns till försäljning vid föreningens museum.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

v189696.b307

Dombok vid Urtima Ting i Bullarens härad de 6 April 1871

Dombok, hållen vid Urtima Ting i Bullarens härad å Östads tingsställe den 6 April 1871

Närvarande:

Undertecknad vice Häradshöfding och tillförordnad Domare i Östad;

Biträdande nämnd: Häradsdomaren Magnus Ifvarsson i Rörane, Anders Håkansson i skackestad, Johannes Nilsson i Backa, Andreas Inger Helena Andersdotter Andersson i Ulseröd, Axel Hansson i Ödsmål, Axel Hansson i Westeröd, Magnus Johansson i Håbäckemarken och Johannes Olsson i Sörgård.

No 1

Till fortsatt behandling företages det från urtima Tinget den 11 sistl Mars uppskjutna målet, rörande rannsaking med

v189696.b318

No 2

Rannsaking med häktade Inger Helena Andersdotter under Tveten ang barnamord

Länsmannen S Palmqvist anmäler, att han den 4:e i denna månad häktat och låtit i häradshäktet insätta pigan Inger Helena Andersdotter från Hästhagen under Tveten, hvilken skall hafva föröfvat barnamord; och på Palmqvists begäran företages nu rannsaking härom med Inger Helena Andersdotter, som för sådant ändamål inställes.

Åkl inlemnar dels protokoll med af honom hållet polisförhör, så lydande:

"Protokoll hållet vid etc.

bil 3

dels följande prestbetyg:

"Prestbetyg för hemmadottren etc.

bil 4

Wid härefter företaget förhör med tillt Inger Helena Andersdotter förklarar hon, att hon vidhåller hvad hon vid polisförhöret vidgått, tilläggande: att sedan hon i omkr 2 år varit bekant med Otto Johansson och ofta öfvat olofligt umgänge med honom, blef hon hafvande efter det Otto Johansson söndagen före midsommar sistl år lägrat henne; att hon 10 veckor efter samlaget märkte sitt hafvande tillstånd; att hon då bodde ensam med sitt förut egande oäkta barn i en stuga, hvilken hennes morbroder Magnus Andersson uppbyggt åt henne och hennes moder å hemmanet Tvetens egor; att hon icke för någon omtalade sitt hafvande tillstånd utom för Otto Andersson (Felskrivning. Skall vara Johansson. Förf. anm.), hvilken om natten till söndagen efter sistl Trettondedag besökte henne och då efter framställt spörsmål, huruvida hon var hafvande, fick till svar: "ja det vet du väl", hvarefter han aflägsnade sig; att han fjorton dagar därefter återkom och då, sedan han yttrat att hennes broder Gustaf blefve ond, om han finge veta hennes tillstånd, tillade: "men det är sådant som man kan göra sig af med"; att den tillt härtill gemälde: "huru skulle det tillgå?nej, när det nu är så, får det väl sitta tills det kommer fram"; att då Otto Johansson 31 sistl Januari kom ännu en gång till den tillt, förklarade han, att om hon icke gjorde sig af med fostret, finge hon svara för det sjelf, tilläggande, att hon icke kunde skylla på honom, och att om hon gjorde det, så skulle han bringa henne i olycka; att den tillt sedan icke talat med Otto Johansson om saken; att den tillt:s syster Fredrika flera gånger under hafvandetiden sökt förmå den tillt att yppa sitt tillstånd, men förgäfves emedan den tillt blygts att tala om det; att den tillt dessutom under åtminstone halfva hafvandetiden haft tankar på att förgöra fostret vid födseln; att hon icke kan förklara, hvarför hon icke lydte Otto Johanssons råd att fördrifva fostret; att då hon sist Wårfrudag, den 25 Mats begaf sig till kyrkan, trodde hon att några dagar ännu voro kvar, innan fostret borde födas; att under det hon, efter middagen hos Magnus Augustin, följde en genväg till sitt hem, kände hon svåra födsloplågor, hvilka fortsatte tilldess hon kommit på ungefär ett börrhålls afstånd från sin bostad, då hon efter att hafva lagt sig på knä, framfödde ett barn, hvilket, sedan det legat några ögonblick på bara marken, upptogs af den tillt och lades på en berghäll strax derintill samt stöddes på ena sidan af en sten; att den tillt derefter aflägsnade sig, hvarvid hon hörde, att barnet gaf ifrån sig ett qwidande ljud och således var lefvande; att den tillt under hela förloppet var vid full sans; att hon strax efter att hafva öfvergifvit barnet, kände en häftig ånger, men ändock icke återvände till stället, förrän systren förmått henne att bekänna sitt brott.

Angående sina lefnadsomständigheter uppgifver den tillt utöfver hvad i prestbeviset upptagits; att hon vid 10 års ålder lemnade hemmet och fick tjernst hos sin morfar såsom vallpiga; att hon vid fjorton års ålder fick enahanda tjenst hos sin morbroder Magnbus Andersson; att hon efter att hafva i omkring 2 år vistats hemma fick tjenst hos Axel Gustafsson i Fressland och sedan hos Mikael Långström i Snöfveröd; att hon vid tjugo års ålder, under det hon tjenade hos sin morfader, fick ett oäkta barn, med hvilket hon flyttade hem till föräldrarna; att hennes fader en tid derefter dog, då hennes morbroder Magnus Andersson uppbyggde den omnämnda stugan, uti hvilken hon till i April sistl år bott tillsammans med modren, men sedan ensam med sitt omnämnda oäkta barn; samt att hon kan läsa men icke skriva och icke förut varit tilltalad för något brott.

Åkl framställer två vittnen Pål Gudesson i Espelunden och Pål Lund, hvilka, då jäf icke kan utrönas, få aflägga vittneseden, på erinran om hwars vigt de höras hvart för sig; vittnande

1o Pål Gudesson: att vt var tillstädes vid det af åkl hållna polisförhøret och åhørde, att den tillt afgaf den bekännelse, som i polisförhørsprotokollet finnes antecknad; att vt länge hørt ryktesvis, att den tillt var hafvande: samt att vt vid polisförhøret såg lemningarna efter ifrågavarande fostret, hvilka lemningar, hemtagna och förvarade i en trasa af den tillt och hennes syster, utgjordes af ett barnskelett med kött endast på forbladen.

Uppläst och vidkänt

2o Pål Lund: lika med nästförestående vittne utom att vt som bor i en annan trakt af häradet är den tillt, icke förr än vid polisförhøret haft någon kännedom om den tilltalade.

Uppläst och vidkänt

Åkl yrkar härefter, att den tillt måtte dömas för barnamord att hållas till straffarbete i fem år; och efter enskild öfverläggning meddelar HäradsRätten följande

Utslag

Tilltalade Inger Helena Andersdotter har frivilligt aflagt den bekännelse, att sedan hon blifvit af olovlig bebandelse hafvande och under hafvandetiden fattat och stadgat uppsåt att vid födelsen döda fostret; så har hon, då den 25 sistlidne Mars ute på marken framfödt ett lefvande barn, ifrån sig skiljt och i hjälplöst tillstånd försatt detsamma. af vilket sedermera endast skelettet återfunnits; och anser HäradsRätten alltså den tilltalade vara säker att hafva uppsåtligen genom underlåtenhet af det, som till fostrets bibehållande vid lif nödigt var, dödat detsamma, i följd hvaraf HäradsRätten dömer den tillt, enligt 14 kap 22 § starfflagen, för barnamord att hållas till atraffarbete i fem /5/ år.

Den tillt skall förpassas till kronohäktet i Uddevalla att der afbida vidare laglig behandling.

Besvärshänvisning.

Som ofvan

På Härads Rättens vägnar

???

Protokoll, hållet vid polisförhör i Tveten den 4 April 1871.

Efter anmälan denna dag af Handlanden P. Gudesson i Espelunden, att Inger Helena Andersdotter på Hästhagen under Tveten misstänktes att hafva begått barnamord, inställer sig undertecknad, biträdd af P Gudesson och kronorättaren P Lund härstädes, för att förhöra Andersdotter, hvilken erkänner: att hon, som är 28 år gammal, genom umgänge med Otto Johansson i Kanneröd blifvit hafvande; att Otto Johansson flera gånger under senaste månaderna uppmanat henne att fördrifva fostret; att då hon sistlidna vårfrudag, efter bevistad gudstjenst i Moo kyrka, begaf sig på hemvägen, hon blef bjuden på middag hos sin släkting Magnus Augustin i Tveten och under måltiden började känna födsloplågor; att hon en kort stund efter måltiden, sedan plågorna förnyats, utan att för någon omtala sitt tillstånd, begaf sig å väg till hennes närbelägna hem Hästhagen; att hon efter att hafva tillryggalagt två tredjedelar af vägen, derunder plågorna förökats, framfödde ett barn, som hon lade under en större sten, hvarvid barnet gaf ljud genom att gråta eller qvida och att hon det oaktadt fortsatte vandringen till hemmet, utan att bekymra sig om barnet. - Då hon kom hem voro hennes syster Fredrika och en person vid namn Bernhard Sten der, desse bjöd hon, sedan hon påtagit ett par byxor för att dölja flytningen af blodet, på kaffe, hvarefter först Sten aflägsnade sig och sedan systemen, som vid afskedstagandet sade att det icke stode rätt till med henne hvarpå Ingrid svarade: "jag har allt mina saker i ordning".

Sedan systemen flera dagar gjort försök med att få henne att erkänna brottet, lyckades detta slutligen, hvarefter de åtföljdes för att taga reda på barnet, som återfanns ett stycke derifrån det lades, uppätet, utom benbyggnaden, af roffåglar. - Härefter framvisas lemningarna af fostret och tillvaratages af undertecknad.

Med anledning af hvad sålunda framkommit fann undertecknad nödigt häkta Ingrid Andersdotter och transportera henne till Östad att afbida ransakning vid Häradsrätten den 6 dennes.

Som ofvan

Svante Palmqvist

Prestbetyg för hemmadottern Ingrid Helena Andersdotter från Tveten af Moo församling, hvilken uppgifvas nu vara häktad för barnamord.

Född 1843 fyratiotre den 4 April i Tanums socken af Tanums härad och Bohus Län. fadren, backsittaren Anders Jacobsson i Qvisseröd af Moo församling af Bohus Län, afled derstädes den 9 Juli 1864 sextiofyra. Modren, Anna Andersdotter Augustin, Torp i Tveten af Moo socken, lefver.

Har för det mesta varit kyrkoskrifven hemma hos föräldrarna, utom några år, då hon haft tjenst såsom piga inom pastoratet. Begick H H Nattvard 1:a gången 1862 och sednast den 12 Februari innevarande år.

Icke gift. Brodern, Gustaf, jordegare på Tveten och systemen Anna Christina piga på samma ställe. Systemen Hedda Emilia, är piga på Söder Tingvall af Nafverstads socken och systemen Fredrika är kyrkoskrifven hos modren. Inflyttade hit med föräldrarna från Tanums församling år 1847.

Har ett oäkta barn, födt år 1862. Läser dåligt innantill och har ? Christendomskunskap.

Nafverstads Prestgård den 5 April 1871

J E Hylander

v P L